

й вчинки людей відповідно до законів екологічної етики, брати участь у бесідах і диспутах біологічного змісту, що позитивно позначається на розвитку комунікативних умінь. Забезпечення формування умінь, значущих у житті школярів, свідчить про практико-орієнтований характер зазначених методів.

ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІД ЧАС ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Вороненко Т. І., канд. пед. наук

Під час проектної діяльності учнів відбувається формування предметної компетентності, що складається зі знанневої, діяльнісної і ціннісної компоненти. Приймаючи навчальний проект за навчально-пізнавальну творчу діяльність учнів, спрямовану на вирішення певної проблеми, опиняємося перед фактом, що оцінити навчальний проект звичайними методами (за допомогою тестових завдань, чи письмових завдань і задач у звичайній формі) — неможливо. Саме для такої форми діяльності найбільше підходить «оцінювання виконання». Основна вимога при цьому — виконання практичних дій. Оцінні завдання, в даному випадку, перевіряють не лише знанневий складник предметної компетентності, а й діяльнісний і ціннісний, бо є аналогами ситуацій з реального життя.

Запропоновані нами міні-проекти проводяться під час уроку з вивчення нового матеріалу. Основною їх метою є отримання знань шляхом самостійного засвоєння знань за допомогою виконання хімічного експерименту. Виконуючи міні-проект, учень, отримавши питання, що одночасно є планом виконання проекту, має продемонструвати не лише успішне оволодіння знаннями, вміннями й навичками з певної області знань (виконавши досліди), а й розв'язати певну проблему, що імітує життєву ситуацію поставлену в контекстному завданні.

Для «оцінювання виконання» було розроблено вимоги до навчальних проектів за рівнями сформованості предметної компетентності під час виконання навчального проекту. При цьому ми користувалися такими позиціями: оволодіння знаннями, форма виконання й усвідомленість дії, здатність до вибору способу дії, повнота виконання, оволодіння умінням діяти, здатність узагальнювати й робити висновки. Основна позиція, що перевіряється — це здатність учнів використовувати знання та вміння в практичній діяльності (ситуації), з можливістю висловлення власного ставлення до певної проблеми.

Провівши анкетування й бесіди з учнями та вчителями, ми встановили, що 91% учнів і 70% учителів вважають, що виконувати навчальний проект в позаурочний час мають лише ті, хто бажає. І, навпаки, 77,2% учнів і 70% учителів погоджуються, що такий вид роботи на уроці є потрібним. Але у виборі виду проекту думки учнів і вчителів розходяться: 60% учителів висловилися за ви-

конання інформаційних проєктів, 30% — за практико-орієнтовані й лише 10% — за дослідницькі. Учні ж висловили позитивне ставлення до експериментальної і творчої діяльності (77,2%).

Робимо висновок, що проєктна діяльність є шляхом до реалізації компетентісного навчання, а проведення міні-проєктів на уроках може бути альтернативою обов'язковим учнівським проєктам, що включені в навчальні програми з предметів.

КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄТОВАНІ ЗАВДАННЯ З БІОЛОГІЇ ТА ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Козленко О. Г.

У Законі про освіту визначений перелік ключових компетентностей, необхідних сучасній людині для успішної життєдіяльності, який конкретизовано в проєкті Стандарту загальної середньої освіти за програмою «Нова українська школа-2». Важливим інструментом формування та оцінювання ключових компетентностей, зокрема природничо-наукової компетентності, є компетентісно-орієтовані завдання, які дають змогу одночасно працювати зі знаннями, діяльнісними і ціннісними складниками предметної компетентності і вимірювати ефективність застосування учнями набутих умінь у нових для навчальної діяльності ситуаціях, зокрема в повсякденному житті.

Експеримент з використання компетентісно-орієтованого тесту для учнів 10–11 класів (у порівнянні з вибіркою дорослих — вчителів біології, що брали участь у семінарах і майстер-класах) дав змогу отримати цікаві результати щодо особливостей роботи з моделями. Тест складався з чотирьох компетентісно-орієтованих завдань з розгорнутими стимулами, і трьома тестовими запитаннями в кожному із завдань. Окремі питання спиралися на вміння працювати з текстовою та графічною інформацією, вміння застосовувати набуте під час роботи з наскрізними змістовими лініями «Підприємливість і фінансова грамотність», «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Здоров'я і безпека» та іншими. Саме завдяки такій різноплановості завдань, невеличкий за розмірами тест за стислий проміжок часу дає змогу оцінити рівень сформованості різних складників предметної компетентності. Це підтверджується розрахунками парної кореляції між запитаннями — вони характеризуються низькими значеннями коефіцієнту парної кореляції (а чверть пар — взагалі мають від'ємні значення парної кореляції).

Найбільшу диференціюючу здатність мають завдання, пов'язані з опрацюванням графічної інформації (діаграм і графіків, тривимірних моделей). Під час роботи з вербальними моделями було виявлено наявне в респондентів некритичне